

***Rachunkowość zarządcza i rachunek kosztów w systemie
informacyjnym przedsiębiorstwa***
redakcja naukowa Anna Karmańska

Spis treści

ROZDZIAŁ 1

Zarządzanie przedsiębiorstwem a rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza

Anna Karmańska

- 1.1. Teorie zarządzania a etapy rozwoju rachunkowości zarządczej i rachunku kosztów do końca lat 70. XX w.
- 1.2. Dysonans między teorią a praktyką rachunkowości zarządczej i rachunku kosztów w latach 80. XX w.
- 1.3. Procesy biznesowe a rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza w latach 90. XX w.
- 1.4. Cechy rozwoju koncepcji rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej w Polsce w okresie gospodarki centralnie sterowanej
- 1.5. Przenikanie nowych koncepcji rachunku kosztów i rachunkowości zarządczej do polskiej praktyki
- 1.6. Wartość dla klienta u podstaw nowego spojrzenia na rolę rachunkowości zarządczej i rachunku kosztów
- 1.7. Koncepcje ustawicznego doskonalenia przedsiębiorstwa u podstaw nowego spojrzenia na rolę rachunkowości zarządczej i rachunku kosztów
- 1.8. Wzmocnienie roli rachunkowości zarządczej w strategicznym zarządzaniu przedsiębiorstwem
- 1.9. Rachunkowość zarządcza grup kapitałowych – nowe wyzwanie
- 1.10. Kompetencje i etyka w rachunkowości zarządczej

ROZDZIAŁ 2

System informacyjny (SI) we współczesnym przedsiębiorstwie

Anna Karmańska

- 2.1. Globalne uwarunkowania działalności przedsiębiorstwa
- 2.2. Informacje a wiedza w przedsiębiorstwie
- 2.3. Menedżer w przedsiębiorstwie globalnym
- 2.4. Model zarządzania przedsiębiorstwem
- 2.5. Atrybuty systemu informacyjnego (SI) w przedsiębiorstwie
- 2.6. Trójwarstwowość i dwumodułowość systemu informacyjnego w przedsiębiorstwie
- 2.7. System informacji planistycznej (SIP) przedsiębiorstwa
- 2.8. System informacji ewidencji i monitorowania dokonań (SIEMD) przedsiębiorstwa
- 2.9. System informacji nadzoru wewnętrznego (SINW) przedsiębiorstwa
- 2.10. Rachunkowość w systemie informacyjnym w przedsiębiorstwie

ROZDZIAŁ 3

Rachunkowość ośrodków odpowiedzialności i jej miejsce w systemie informacyjnym (SI)

Anna Karmańska

- 3.1. Decentralizacja odpowiedzialności za działania w przedsiębiorstwie
- 3.2. Typologia ośrodków odpowiedzialności
- 3.3. Motywowanie towarzyszące delegowaniu odpowiedzialności
- 3.4. Monitorowanie działań ośrodków odpowiedzialności

- 3.5. Informacje ekonomiczne w ocenie dokonań ośrodków odpowiedzialności
- 3.6. Rachunkowość ośrodków odpowiedzialności i jej atrybuty

ROZDZIAŁ 4

Rachunkowość zarządcza i rachunek kosztów w systemie informacji planistycznej (SIP)

Anna Karmańska

- 4.1. Miejsce rachunkowości zarządczej w systemie informacji planistycznej (SIP)
- 4.2. Miejsce rachunku kosztów w rachunkowości zarządczej w systemie informacji planistycznej (SIP)
- 4.3. Dyrektywy pracy w rachunkowości zarządczej przedsiębiorstwa
- 4.4. Rachunek kosztów cyklu życia produktu w SIP
- 4.5. Rachunek kosztów docelowych w SIP
- 4.6. Wybrane koncepcje ustawicznego doskonalenia zarządzania kosztami w SIP
 - 4.6.1. Rachunek kosztów kaizen w SIP
 - 4.6.2. Rachunek kosztów kompleksowego zarządzania jakością w SIP
 - 4.6.3. Rachunek kosztów logistyki w SIP

ROZDZIAŁ 5

Zrównoważona karta wyników jako element systemu informacji planistycznej (SIP)

Anna Karmańska

- 5.1. Miejsce zrównoważonej karty wyników w systemie informacji planistycznej (SIP)
- 5.2. Zarys rozwoju trzech szkół pomiaru dokonań przedsiębiorstwa
- 5.3. Ramy koncepcji zrównoważonej karty wyników
- 5.4. Mapa strategii w powiązaniu ze zrównoważoną kartą wyników
- 5.5. Określanie celów i miar stosowanych w zrównoważonej karcie wyników
- 5.6. Strategie i mierniki w perspektywie finansowej
- 5.7. Strategie i mierniki w perspektywie klienta
- 5.8. Strategie i mierniki w perspektywie procesów wewnętrznych
- 5.9. Strategie i mierniki w perspektywie wzrostu i rozwoju
- 5.10. Kaskadowanie zrównoważonej karty wyników

ROZDZIAŁ 6

Budżetowanie jako element systemu informacji planistycznej (SIP)

Anna Karmańska

- 6.1. Rachunkowość dla ośrodków odpowiedzialności a budżetowanie
- 6.2. Budżetowanie jako narzędzie zarządzania kosztami operacyjnymi
- 6.3. Atrybuty systemu budżetowego
- 6.4. Koncepcja budowy całościowego budżetu przedsiębiorstwa
- 6.5. Metodyka opracowywania budżetu całkowitego
- 6.6. Koncepcja better budgeting – doskonalenie budżetowania z wykorzystaniem rachunku kosztów działań
- 6.7. Ilustracja budżetowania kosztów w ujęciu działaniowym
- 6.8. Związek systemu budżetowania z oceną utraty wartości składników majątkowych przedsiębiorstwa
- 6.9. Koncepcja beyond budgeting – rezygnacja z budżetowania

ROZDZIAŁ 7

Klasyfikacje potrzeb informacyjnych i organizacja controllingu w systemie informacji monitorowania dokonań (SIMD)

Sylwester Gregorczyk

- 7.1. Miejsce controllingu w obszarach zarządzania przedsiębiorstwem
- 7.2. Specyfika potrzeb informacyjnych w zależności od poziomu zarządzania
- 7.3. Strategiczny obszar controllingu
- 7.4. Operatywny obszar controllingu
- 7.5. Controlling funkcji przedsiębiorstwa
- 7.6. System controllingu w strukturze przedsiębiorstwa
- 7.7. Specyfikacja zakresu informacji niezbędnych do przeprowadzenia controllingu strategicznego
- 7.8. Specyfikacja zakresu informacji niezbędnych do przeprowadzenia controllingu operatywnego
- 7.9. Organizacja systemu controllingu działalności przedsiębiorstwa
- 7.10. Profil kompetencyjny controllera
- 7.11. Controlling w gospodarce cyfrowej

ROZDZIAŁ 8

Klasyfikacje kosztów w systemie informacji ewidencji dokonań (SIED) w świetle potrzeb systemu sprawozdawczości finansowej (SSF)

Małgorzata Paszula

- 8.1. System sprawozdawczości finansowej (SSF) i jego szczególne atrybuty w zakresie prezentacji kosztów
 - 8.1.1. Koszty jako kategoria rachunkowości finansowej
 - 8.1.2. Segmentowa klasyfikacja kosztów w rachunku zysków i strat
 - 8.1.3. Współmierność czasowa i merytoryczna kosztów z przychodami przedsiębiorstwa
- 8.2. Klasyfikacja kosztów dla potrzeb sporządzania porównawczej wersji rachunku zysków i strat
 - 8.2.1. Amortyzacja i związana z nią dokumentacja
 - 8.2.2. Zużycie materiałów i energii oraz jego dokumentacja
 - 8.2.3. Usługi obce i dokumentacja ich nabycia
 - 8.2.4. Podatki i opłaty oraz ich udokumentowanie
 - 8.2.5. Wynagrodzenia i świadczenia z tym związane oraz ich dokumentacja
 - 8.2.6. Pozostałe koszty rodzajowe i ich udokumentowanie
- 8.3. Klasyfikacja kosztów dla potrzeb sporządzania kalkulacyjnej wersji rachunku zysków i strat
 - 8.3.1. Koszt wytworzenia produkcji sprzedanej i jego udokumentowanie
 - 8.3.2. Koszty sprzedaży i ich udokumentowanie
 - 8.3.3. Kategoria kosztów zarządu i ich udokumentowanie
- 8.4. Wielowariantowość rejestracji kosztów w systemie informacji ewidencji dokonań (SIED) i jej powiązanie z zestawianiem porównawczej i kalkulacyjnej wersji rachunku zysków i strat

ROZDZIAŁ 9

Rachunek rzeczywistych kosztów wytwarzania w systemie informacji ewidencji dokonań (SIED) przedsiębiorstwa w świetle potrzeb systemu sprawozdawczości finansowej (SSF)

Małgorzata Paszula

- 9.1. Produkcja jako miejsce powstawania kosztów
- 9.2. Zakres pojęciowy „wytwarzanego produktu”
- 9.3. Pojęcie kosztu wytwarzania produktu według prawa bilansowego
 - 9.3.1. Kategoria kosztów bezpośrednich i pośrednich wytwarzania
 - 9.3.2. Pojęcie kosztu zmiennego i kosztu stałego
 - 9.3.3. Metody ustalania równania kosztów całkowitych
 - 9.3.4. Normalny poziom wykorzystania zdolności produkcyjnych i jego znaczenie w procedurze ustalania kosztu wytworzenia produktu
- 9.4. Rozdzielnik kosztów jako dokument alokacji kosztów wytwarzania

- 9.5. Procedury rozliczeniowe pośrednich kosztów produkcji
- 9.6. Koszty produkcji pomocniczej, ich udokumentowanie i rozliczanie
 - 9.6.1. Zasady grupowania i rozliczania kosztów produkcji pomocniczej
 - 9.6.2. Metody rozliczenia kosztów produkcji pomocniczej w przypadku niewystępowania wzajemnych świadczeń
 - 9.6.3. Metody rozliczenia kosztów produkcji pomocniczej w przypadku występowania wzajemnych świadczeń o kierunku zwrotnym
- 9.7. Koszty produkcji podstawowej, ich udokumentowanie i metody kalkulacji wynikowej
 - 9.7.1. Czynniki decydujące o poprawnym rachunku kalkulacyjnym kosztów produkcji podstawowej
 - 9.7.2. Systematyka metod rachunku kalkulacyjnego rzeczywistych kosztów
 - 9.7.3. Metody kalkulacji kosztów wytwarzania przy produkcji jednoasortymentowej i jednofazowej
 - 9.7.4. Metody kalkulacji kosztów wytwarzania przy produkcji wieloasortymentowej i jednofazowej
 - 9.7.5. Metody kalkulacji kosztów wytwarzania przy produkcji wielofazowej jedno- i wieloasortymentowej
 - 9.7.6. Metody kalkulacji kosztów przy produkcji łącznej
- 9.8. Ewidencja wyników procedur rozliczeniowych w rachunku kosztów rzeczywistych

ROZDZIAŁ 10

Rachunek standardowych kosztów wytwarzania w świetle potrzeb systemu sprawozdawczości finansowej (SSF) i systemu informacji monitorowania dokonań (SIMD)

Małgorzata Paszula

- 10.1. Zadania informacyjne stawiane przed standardowym rachunkiem kosztów
- 10.2. Koszt standardowy i zasady jego ustalania
- 10.3. Warianty rachunku kosztów standardowych i ich walory informacyjne
- 10.4. Odchylenia jako komponenty rzeczywistego kosztu wytworzenia produktu
- 10.5. Metody rachunku kalkulacyjnego kosztów standardowych
- 10.6. Ewidencja wyników procedur rozliczeniowych w rachunku kosztów standardowych

ROZDZIAŁ 11

Rachunek kosztów działań w świetle systemu informacji monitorowania dokonań (SIMD)

Anna Karmańska

- 11.1. Przesłanki powstania koncepcji rachunku kosztów działań i jej ogólna idea
- 11.2. Dwupłaszczyznowy model rachunku kosztów działań
- 11.3. Identyfikowanie i klasyfikowanie działań w rachunku kosztów działań
- 11.4. Procedury rozliczeniowe w rachunku kosztów działań
- 11.5. Optymalizacja nośników kosztów działań
- 11.6. Przydatność rachunku kosztów działań w SIMD
- 11.7. Analiza wartości procesów i działań w SIMD
- 11.8. Obszary wykorzystania analizy wartości procesów i działań w SIMD
- 11.9. Praktyczne uwarunkowania wdrażania rachunku kosztów działań
- 11.10. Rachunek kosztów działań bazujący na czasie

ROZDZIAŁ 12

Analiza odchyłeń od wartości standardowych w systemie informacji monitorowania dokonań (SIMD)

Anna Wachowicz

Anna Karmańska (rozdz. 12.9)

- 12.1. Znaczenie informacji o przyczynach odchyleń w zarządzaniu kosztami i przychodami przedsiębiorstwa
- 12.2. Ogólna koncepcja analizy odchyleń
- 12.3. Dedukcyjny charakter analizy odchyleń w rachunku kosztów ujmowanych według miejsc ich powstawania
- 12.4. Analiza odchyleń w zakresie kosztów materiałów bezpośrednich
- 12.5. Analiza odchyleń w zakresie kosztów płac bezpośrednich
- 12.6. Analiza odchyleń w zakresie kosztów pośrednich zmiennych
- 12.7. Analiza odchyleń w zakresie kosztów pośrednich stałych
- 12.8. Analiza odchyleń w zakresie przychodów ze sprzedaży i zysku na sprzedaży
- 12.9. Dedukcyjny charakter analizy odchyleń w rachunku kosztów ujmowanych według działań

ROZDZIAŁ 13

Metodyka analizy progów rentowności w systemie informacji planistycznej (SIP)

Magdalena Giedroyć

- 13.1. Analiza zależności: koszty – rozmiary produkcji – zysk (CVP)
- 13.2. Definicje ilościowego i wartościowego progu rentowności oraz ich graficzna interpretacja
- 13.3. Analiza progu rentowności produkcji jednoasortymentowej
- 13.4. Analiza progu rentowności produkcji wieloasortymentowej
- 13.5. Analiza progu rentowności z uwzględnieniem ogólnego poziomu inflacji
- 13.6. Analiza wrażliwości zysku: margines bezpieczeństwa, dźwignia operacyjna, dźwignia finansowa, dźwignia połączona
 - 13.6.1. Stopień wrażliwości zysku
 - 13.6.2. Margines bezpieczeństwa
 - 13.6.3. Dźwignia operacyjna
 - 13.6.4. Dźwignia finansowa
 - 13.6.5. Dźwignia połączona
- 13.7. Wykorzystanie wyników analizy progu rentowności w operacyjnym i strategicznym planowaniu działalności
- 13.8. Rys historyczny analizy progu rentowności

ROZDZIAŁ 14

Informacje kosztowe w ustalaniu cen w systemie informacji planistycznej (SIP)

Katarzyna Bareja

Anna Karmańska (rozdz. 14.9)

- 14.1. Czynniki wpływające na politykę przedsiębiorstwa w zakresie kształtowania cen jego produktów
- 14.2. Rola teorii ekonomii w kształtowaniu polityki cenowej przedsiębiorstwa. Ustalenie optymalnej ceny sprzedaży
- 14.3. Rola marketingu w kształtowaniu polityki cenowej przedsiębiorstwa
- 14.4. Formuły ustalania cen oparte na kosztach
 - 14.4.1. Wykorzystanie formuł cenowych w tradycyjnym rachunku kosztów
 - 14.4.2. Wykorzystanie formuł cenowych w rachunku kosztów działań
- 14.5. Ustalanie cen przy wykorzystaniu rachunku kosztów docelowych
- 14.6. Wykorzystanie rachunku kosztów cyklu życia produktów w ustalaniu cen
- 14.7. Znaczenie znajomości dolnych i górnych granic cen w kształtowaniu polityki cenowej i innych obszarach decyzyjnych
- 14.8. Wykorzystanie ustalonych cen w operacyjnym i strategicznym planowaniu działalności
- 14.9. Ceny transferowe jako szczególny obszar polityki przedsiębiorstwa

ROZDZIAŁ 15

Informacje kosztowe w metodyce oceny opłacalności projektów inwestycyjnych w systemie informacji planistycznej (SIP)

Waldemar Rogowski

15.1. Miejsce oceny opłacalności projektów inwestycyjnych w systemie informacji planistycznej współczesnego przedsiębiorstwa

15.2. Etapy oceny opłacalności projektów inwestycyjnych

15.3. Zakres i rodzaj informacji koniecznej do wyrażenia korzyści i kosztów projektu inwestycyjnego

15.4. Wycena prognozowanych korzyści z projektów inwestycyjnych

15.5. Koszt kapitału w rachunku dyskontowym

15.6. Ocena opłacalności projektów inwestycyjnych metodą NPV i IRR

15.7. Przykład oceny opłacalności projektów inwestycyjnych

Bibliografia

Tablice czynników wartości teraźniejszej i przyszłej

Indeks pojęć